

Karol Potrzobowski

"Rozwód - Komentarz, orzecznictwo, przepisy związkowe, według stanu prawa, judykatury i publikacji z dnia 1 lipca 1967 r.", Zdzisław Krzemiński, Władysław Żywicki, Warszawa 1967 : [recenzja]

Palestra 12/5(125), 58-59

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJE

Zdzisław Krzemiński, Władysław Żywicki, adwokaci: **ROZWÓD — Komentarz, orzecznictwo, przepisy związkowe, według stanu prawa, judykatury i publikacji z dnia 1 lipca 1967 r.**, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1967.

Recenzowana praca jest kontynuacją wydanej w 1961 r. książki pod tytułem „Rozwód” i podzielona jest na trzy części: 1) Przepisy prawa materialnego, 2) Przepisy prawa procesowego, 3) Przepisy związkowe. Część I opracował adw. W. Żywicki, cz. II i III — adw. Z. Krzemiński.

Pod poszczególnymi artykułami zebrane zostały tezy orzeczeń Sądu Najwyższego, literatura przedmiotu i streszczenia poglądów wyrażonych w literaturze oraz własne stanowisko autorów w kwestiach kontrowersyjnych lub niedostatecznie oświetlonych. Ponadto autorzy dają porównanie stanu prawnego, wynikającego z uchylenego kodeksu rodzinnego, z przepisami obecnie obowiązującymi, jak również przytaczają motywy Komisji Kodyfikacyjnej wyjaśniające linię rozwojową ustawodawstwa w omawianej dziedzinie.

Jak już stwierdzono w recenzjach z poprzedniego wydania¹, ogromną zaletą pracy jest jej przejrzystość i kompletność zebranego materiału, a zatem pełna przydatność dla praktyki.

Dla ilustracji tych zalet przytoczę tylko jeden przykład (przeanalizowanie komentarza do wszystkich artykułów przekroczyłoby ramy niniejszej recenzji):

Lakoniczny art. 58 k.r.o. dotyczy jednej z najistotniejszych kwestii w procesie rozwodowym, a mianowicie rozstrzygnięcia o prawach i obowiązkach rozwodzących się małżonków w stosunku do ich małoletniego dziecka. Za-

gadnienie to zostało podzielone przez autorów na części następujące:

I. Władza rodzicielska nad dziećmi.

1. Uwagi ogólne.
2. Powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców.
3. Wybór rodzica, któremu powierza się wykonywanie władzy rodzicielskiej.
4. Uprawnienia małżonka, któremu nie powierzono wykonywania władzy rodzicielskiej.
5. Odebranie dziecka.
6. Brak w wyroku postanowienia w sprawie wykonywania władzy rodzicielskiej i zmiana postanowienia w tej kwestii.

II. Alimenty dla dzieci.

1. Uwagi ogólne.
2. Nieważność zrzeczenia się roszczeń alimentacyjnych.
3. Odrębne ustalenie alimentów dla każdego dziecka.
4. Określenie obowiązków alimentacyjnych tego z rodziców, które nie wykonuje władzy rodzicielskiej.
5. Określenie obowiązków alimentacyjnych tego z rodziców, któremu powierza się wykonywanie władzy rodzicielskiej.
6. Okoliczności wpływające na wysokość alimentów.
7. Wymagalność alimentów ustalonych w wyroku rozwodowym.
8. Postępowanie w razie braku lub zmiany orzeczenia o alimentach.
9. Odesłanie do przepisów proceduralnych.

Wydobycie tak bogatej problematyki z kilkuwierszowego tekstu przepisu prawnego najlepiej chyba wskazuje na kompletność komentarza. Mimo usiłowań nie udało mi się odnaleźć ani jednego publikowanego orzeczenia lub głosu doktryny, który by został pominięty przez autorów.

¹ Patrz: „Palestra” nr 10/61, s. 73 i nr 9/62, s. 68.

Bardzo cenną dla praktyki jest przyjęta przez autorów zasada krótkiego podsumowania stanowiska zajętego przez orzecznictwo — niezależnie od przytoczenia tez i istotnych fragmentów uzasadnienia przytoczonych orzeczeń. Tak np. przy hasle „Przebaczenie” (str. 44) autorzy cytują nie tylko orzecznictwo wraz z uzasadnieniem, ale również rekapitulują poglądy na instytucję przebaczenia.

Na uwagę zasługuje również zestawienie przedstawiające stosunek zawinienia rozkładu pożycia i zgody na rozwód (str. 49) oraz wpływ zawinienia na roszczenia alimentacyjne współmałżonka (str. 138).

Korzystanie z pracy ułatwia jej układ, który pozwala na łatwe i szybkie odszukanie potrzebnego materiału, nawet przez czytelnika nie mającego wykształcenia prawniczego. Warto może wspomnieć na marginesie recenzji, że chyba właśnie dla tej zalety o książce „Rozwód”, jako jedynej książce prawniczej, była wzmianka w tygodniku „Przekrój” w rubryce poświęconej omówieniu wydawnictw książkowych.

Do drobnych usterek pracy zaliczam:

1) Na str. 62 wyrażono pogląd, że dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące art. 30 § 2 k.r. może być posiłkowo stosowane przy interpretacji art. 56 § 3 k.r.o. Pogląd ten wydaje się za daleko idący, albowiem

w cytowanym na str. 57 orzeczeniu z dnia 18.VIII.1965 r. III CR 147/65 Sąd Najwyższy w zasadniczy sposób przeciwstawił nowe przepisy dawnemu kodeksowi rodzinnemu, odcinając się w zdecydowany sposób od stosowanej dotychczas linii orzecznictwa².

2) Przy omawianiu art. 417 k.p.c. (str. 162) pominięto zagadnienie niedopuszczalności rewizji nadzwyczajnej od wyroku rozwodowego, obejmującej tylko tę część, która dotyczy władzy rodzicielskiej, jeżeli choćby jedna ze stron zawarła nowy związek małżeński. Zagadnienie to zostało oświetlone w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 15.IV.1967 r. III CR 307/67 (OSNCP nr 10/67, poz. 188), ogłoszonym zresztą już po wydaniu książki.

3) Pominięto sprawę powództwa o ustalenie nieistnienia małżeństwa (art. 1 § 2 k.r.o.) oraz wniosku o uznanie aktu małżeństwa za nieważny (art. 26 pr. o a.s.c.). Kwestie te wiążą się ściśle z problematyką rozwodową i wydaje się rzeczą celową choćby ogólne zorientowanie czytelnika w tym bardzo skomplikowanym zagadnieniu³.

Powyższe drobne usterki nie podważają w żadnym razie wartości recenzowanej pracy. Reasumując, wyrażam pogląd, że opracowanie to zasługuje na jak najbardziej pozytywną ocenę i stanowi przykład znakomitego pogodzenia wykładu teoretycznego z potrzebami praktyki.

Karol Potrzebowski

² Patrz: Glosa A. Stelmachowskiego do powyższego orzeczenia (PiP nr 6/65, s. 1084).

³ Por. Kodeks rodzinny i opiekuńczy — Komentarz, Wydawnictwo Prawnicze 1966, s. 5—13.